

6. pielikums. Alternatīvās automatizācijas un analītikas metodes

Ne visi uzdevumi ir piemēroti mākslīgā intelekta (MI) risinājumu izmantošanai. Daudzos gadījumos efektīvāk, drošāk un vienkāršāk ir izmantot **automatizācijas** vai **datu analītikas** pieejas, kas neietver MI elementus. Šis pielikums sniedz pārskatu par alternatīvām metodēm, kuras var dot būtisku ieguvumu publiskajā pārvaldē un bieži kalpot kā priekšnoteikums MI ieviešanai.

Automatizācija – ietver robotizēto procesu automatizāciju (RPA) un biznesa noteikumu dzinējus

Automatizācija izpilda iepriekš noteiktus soļus un darbības, neizmantojot MI. Tā ir īpaši piemērota vienvēidīgiem, atkārtojamiem uzdevumiem ar strukturētiem datiem.

RPA (robotizētā procesu automatizācija) – rīki, kas atdarina cilvēka darbības IT sistēmās, piemēram:

- datu ievade un pārkopēšana starp sistēmām;
- dokumentu vai e-pastu apstrāde;
- informācijas virzīšana pa noteiktām plūsmām.

Biznesa noteikumu dzinēji (*Business Rules Engines*) – rīki, kas sistemātiski piemēro iepriekš definētus “ja–tad” noteikumus, piemēram:

- normatīvo aktu prasību piemērošana;
- iekšējo procedūru ievērošana;
- vienkārša lēmumu pieņemšana ar skaidri noteiktiem nosacījumiem.

Galvenā priekšrocība – noteikumus un automatizācijas loģiku iespējams ātri pielāgot, ja mainās normatīvie vai iekšējie kritēriji.

Datu analītika un vizualizācija

Datu analītikas un vizualizācijas risinājumi ļauj apkopot, apstrādāt un interpretēt datus, lai sagatavotu pamatojumu lēmumu pieņemšanai. Tie ir noderīgi:

- budžeta un resursu plānošanā;
- sabiedrisko aptauju vai pakalpojumu lietojuma tendenču analīzē;
- risku un noviržu agrīnā identificēšanā.

Analītika palīdz sagatavot informāciju lēmumiem, taču **gala lēmumu vienmēr pieņem darbinieks**, saglabājot atbildību un tiesisko noteiktību.

Salīdzinošā tabula: piemērotākā pieeja uzdevumiem

(skat. arī 2.2 sadaļu par piemērotākās pieejas izvēli)

Pieeja	Kad vispiemērotāk izmantot	Piemēri publiskajā pārvaldē
Automatizācija (RPA un noteikumu dzinēji)	Vienkārši, atkārtojami un noteikumiem pakļauti uzdevumi ar strukturētiem datiem.	Datu kopēšana starp sistēmām, dokumentu reģistrēšana, e-pastu apstrāde, vienkārša lēmumu pieņemšana pēc noteiktiem kritērijiem.
Datu analītika un vizualizācija	Ja nepieciešams apkopot, analizēt un saprotami parādīt datus cilvēkiem lēmumu pieņemšanai.	Budžeta izpildes pārskati, pakalpojumu lietojuma analīze, iedzīvotāju aptauju rezultātu vizualizācija.
MI risinājumi (analītiskais vai ģeneratīvais MI)	Ja nepieciešama mācīšanās no datiem, prognozēšana, pielāgošanās jaunām situācijām vai satura ģenerēšana.	Mašintulkošana, čatboti, risku prognozēšana, dokumentu sākotnējā pārbaude.

Kopsavilkums

Automatizācijas un datu analītikas pieejas bieži nodrošina ātrus un uzticamus rezultātus bez MI ieviešanas sarežģītības. Tās ieteicams apsvērt **pirms MI projekta uzsākšanas**, lai pārlicinātos, vai vienkāršāka pieeja nesniedz tādu pašu rezultātu ar mazākiem resursiem un riskiem. Savukārt, ja uzdevumam nepieciešama adaptācija, prognozēšana vai satura radīšana, piemērotākas būs **analītiskā vai ģeneratīvā MI risinājumu pieejas**.